



Datum : 24 november 2009

Mondiale milieuveranderingen beïnvloeden de Nederlandse volksgezondheid

Wereldwijd voltrekken zich grote veranderingen in ons leefmilieu. Onderzoekers van Maastricht University, het Erasmus MC en het RIVM hebben het afgelopen jaar in kaart gebracht wat dit voor Nederland betekent. De Gezondheidsraad onderschrijft hun conclusie dat Nederland niet buiten schot blijft, maar gelukkig heeft Nederland voldoende potentieel om via beleid en onderzoek de gezondheidsgevolgen in toom te houden. Dit staat te lezen in het signalement Mondiale milieu-invloed op onze gezondheid dat 24 november is aangeboden aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

In het signalement passeren de grote mondiale milieuveranderingen de revue: klimaatverandering, aantasting van de ozonlaag, uitputting van zoetwatervoorraden, verandering in landgebruik, en afname in de biodiversiteit. Diverse invloeden van deze veranderingen op de Nederlandse volksgezondheid, tekenen zich nu al af: vervroegde sterfte ten gevolge van extreem hoge temperaturen door klimaatverandering, toename van huidkanker door aantasting van de ozonlaag, en meer infectieziekten door veranderingen in landgebruik.

De Gezondheidsraadscommissie Signalering Gezondheid & Milieu is van oordeel dat dergelijke invloeden op de gezondheid niet louter speculaties zijn. Zij acht ze – ook voor Nederland – plausibel en ernstig, en pleit er daarom voor om er binnen het nationale beleid meer aandacht aan te besteden. Intensivering en uitbreiding van twee soorten maatregelen ziet de commissie daarbij als wenselijk: maatregelen die de oorzaken van de milieuveranderingen aanpakken én maatregelen die de nadelige gevolgen beperken.

Over de gezondheidseffecten van klimaatverandering én die van een aangetaste ozonlaag is inmiddels zo veel bekend dat het onderzoek al voor een deel gericht kan worden op de mogelijkheden ons aan te passen. In welke mate en op welke termijn de overige wereldwijde milieuveranderingen voor de Nederlandse bevolking een

gezondheidsbedreiging vormen en wat de meest geëigende manier is om hierop te reageren, verdient een prominente plaats op de onderzoeksagenda.

Alleen door kennis uit epidemiologisch, biomedisch en ecologisch onderzoek te combineren met de bevindingen van economisch en sociaalwetenschappelijk onderzoek, is het complexe causale netwerk waarvan wereldwijde milieuveranderingen en hun gezondheidseffecten deel uitmaken, inzichtelijk te maken. Dit zogenaamde systeemdenken kan uiterst behulpzaam zijn bij nieuw onderzoek naar de gezondheidseffecten van mondiale milieuveranderingen. Het vraagt echter wel om intensieve samenwerking tussen wetenschappers die veel weten over milieuveranderingsprocessen en de technische kant van modelleren én artsen en andere gezondheidswetenschappers, die beschikken over ruime ervaring met empirisch gezondheidsonderzoek. Deze samenwerking is op dit moment onvoldoende en dient daarom te worden versterkt.

Samenstelling commissie:

- prof. dr. W.F. Passchier, emeritus hoogleraar Risico-analyse, Maastricht University, *voorzitter*
- prof. dr. ir. J.W. Erisman, bijzonder hoogleraar Integrale stikstofproblematiek, Vrije Universiteit, Amsterdam, en Unitmanager Biomassa, Kolen & Milieuonderzoek, Energie Onderzoekcentrum Nederland, Petten
- drs. P.J. van den Hazel, medisch-milieukundige, Hulpverlening Gelderland Midden, Arnhem
- prof. dr. ir. D. Heederik, hoogleraar Gezondheidsrisico-analyse, Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht
- prof. dr. R. Leemans, hoogleraar Milieusysteemanalyse, Wageningen University
- dr. ir. J. Legler, toxicoloog, Instituut voor Milieu Vraagstukken, Vrije Universiteit, Amsterdam
- dr. J.P. van der Sluijs, onderzoeker Natuurwetenschap en samenleving, Copernicus Instituut voor Duurzame Ontwikkeling en Innovatie, Universiteit Utrecht
- prof. dr. D.R.M. Timmermans, bijzonder hoogleraar Risicocommunicatie en patiëntenbesluitvorming, EMGO Instituut, VU Medisch Centrum, Amsterdam
- dr. ir. P.W. van Vliet, Gezondheidsraad, Den Haag, *secretaris*

De publicatie Mondiale milieu-invloed op onze gezondheid (nr. 2009/15) is te downloaden van www.gr.nl en in een papieren versie op te vragen bij het secretariaat van de Gezondheidsraad, fax (070)340 75 23, e-mail: order@gr.nl. Nadere inhoudelijke inlichtingen verstrekt dr. ir. P.W. van Vliet, tel. (070)340 73 27, e-mail pw.van.vliet@gr.nl.